

Spännande historia med linet i centrum

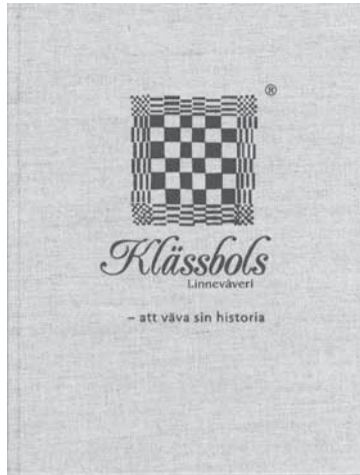
litteratur

Klässbols Linneväveri – att väva sin historia
Sven Smedberg
Heidruns förlag

Bokförlaget Heidrun har givit ut en bok om det berömda linneväveriet i Klässbol, ett värmländskt framgångsrikt textilföretag. Författaren Sven Smedberg har lyckats skapa en gedigen krönika över flera generationers strävan att vårda sitt kulturarv. Från Klässbols upphovsman Hjalmar Johansson som föddes 1884 fram till Cenita Johansson Åsen, som i dag driver företaget.

Framgångssagan är inte bara en släktkrönika utan även en bok som berör den industriella utvecklingen i Sverige under ett sekel. Det är en glädjande historia om ett småskaligt företag i den svenska industrihistorien.

Textilindustrin i Sverige under 1900-talet präglades av den alltmer minskade efterfrågan av de inhemska naturmaterialen. Lin och andra spånadsmaterial försvann från Sveriges jord-

Sven Smedberg.

Foto: Håkan Hagegård

brukslandskap vilket gjorde det svårt att få lönsamhet i ett linneväveri. I stället kom kemiska material som nylon och syntet att dominera, vilket medförde större ekonomiska inkomster för väverierna.

Att, som Klässbols linneväveri, hela tiden hålla hotet från konstfibern stången var ingen lätt uppgift. Det tunga och smutsiga arbetet i väveriet gav inte guldkant på tillvaron, och vissa år fick personalen vänta på sin lön. Familjeföretaget drevs

av en stor envishet och känsla för trygghet i traditionerna. Att inte duka under för effektivitet och enbart ekonomiska vinningar, utan i stället hålla hårt på kvaliteten gjorde Klässbol till ett unikt modernt textilföretag.

Kärleken till råvaran linet och dess egenskaper födde ett samarbete med de främsta textilformgivarna i Sverige. Smedberg visar hur kunniga textiltillverkare som Ingela Berntsson, Peter Condu och Astrid Sampe förnyade företagets produktion.

Deras känsla för modernism med rötter i det traditionella bidrog till linets framgång mot alla odds.

I slutet av 1900-talet hade upplevelseindustrin blivit större än tillverkningsindustrin, men Klässbols linneväveri trotsade utvecklingen och visar hur kvalitet och hållbarhet kunde övervinna den nya tiden.

Linnet och dess fina glansiga textilier hittade tidigt till Kungälv. Redan på 1600-talet var materialet åtråvärt till damastdukar inom hovet. Klässbols kvalitétstextilier i vår tid bygger naturligtvis även nu på att det finns köpstarka intressenter som har råd att investera i det dyrbara linnet.

Marknadsföringen av Klässbols textilier under 1980-talet startade med en succéutställning i Stockholm hos den berömda galleristen Märta Österdahl. Därefter blev det designpris. Företaget fick sedan stororder från Nobelstiftelsen för tillverkning av linnet till festdukningarna.

Framgången är inte slut ännu då det finns intresse från Japan, där svensk formgivning med hög

kvalitet är åtråvärt. Boken är en intressant skildring av svensk historia. Men trots att den behandlar ämnet naturmaterial, formgivning och mönsterhistoria så är den något tråkig i sin egna form. Besvikelsen över de oinspirerande bilderna och layouten tar ibland överhand och gör boken tung.

Författaren blir också lite ojämn i sitt språk då han vill sjunga linets, kulturens och människornas lovsång i en krönika som ibland blir för detaljrik med ingående beskrivningar av teknik och maskinavbildning. Det är en stor uppgift och kräver mycket kunskap, vilken Smedberg har.

De olika kapitlen är fördelaktigt skrivna i artikelform, vilket är skönt då det sannolikt kan bli svårt att fånga intresset hos en och samma läsare i alla de skiftande informativa beskrivningarna som behandlas i boken. Sagan om Klässbols linneväveri är dock mer än en historia, det är en viktig dokumentation över den värmländska företagsandan.

Git Skoglund

Kritisk granskning av myter om autism

litteratur

Autism – en sjukdom som kan läka
Harald Blomberg
Nya Tidens Barn

Harald Blomberg, specialist i psykiatri, har skrivit flera böcker om autism. Miljömagasinet har tidigare skrivit om *Tyst i klassen* och *Rörelser som helar*. Han har utarbetat en metod för behandling han kallar rytmisk rörelseträning, inspirerad av Kerstin Lindes övningar byggda på de spontana rörelser spädbarn gör, och sina erfarenheter som skol-läkare vid Saltaskolan i Järna.

Hans senaste bok, *Autism – en sjukdom som kan läka*, är lättläst och mycket upprörande. Man får åtskilliga aha-insikter. Nära en tredjedel av boken består av en mammas berättelse om sin autistiske son och hennes matrecept. Harald Blomberg menar att kosten spelar en stor roll för uppkomsten och läkandet av autism. Han hänvisar till sin bok *Rörelser som helar* för närmare beskrivning av rytmisk rörelseträning och begränsar redogörelsen här till en sammanfattning.

Med rörelseträning kan man stimulera de områden av hjärnan som är skadade vid autism. En förutsättning är att tarmfunktionen förbättras så att inte toxiner

och neuropeptider passerar blod- och hjärnbarriären och skadar hjärncellerna ytterligare.

En annan är att elektronisk strålning undviks. Spädbarnsrörelserna ger signaler till hjärnans utveckling. Det är viktigt att utvecklandet av rörelserflexerna kommer i rätt följd och att de utvecklas till ett mer sammansatt mönster, annars blir det problem med motorik, språk, syn, uppmärksamhet, inlärning och känslomässig utveckling. Brister det här får man gå tillbaka till primitivare rörelsemönster och integrera dem uppåt, gradvis så att man inte överstimulerar.

Läkarvetenskapen säger att autism beror på genetiska defekter, att den är obotlig och bara kan dämpas med intensiv beteendeterapi och amfetaminpreparat. Men de medlen verkar bara för stunden och ger framtida skador. Vore autism ärftligt skulle den inte ökat 10 gånger de senaste 20 åren och 60 gånger för autistliknande tillstånd, som Aspberger och ADHD. Snarare är det fråga om inflammation och celldöd.

Harald Blomberg skriver att en orsak till ökningen är kvicksilverexponeringen från luftföroreningar, mammans tandfyllningar med amalgam men framför allt från vacciner. Inom 10 år från introduktionen av MPR-vaccinet mot mässling, påssjuka och röda hund i Kalifornien tredubblades antalet barn med

18 månaders pojke med autism leker med burkar.

Foto: andwhatsnext/GNU

autism. De utvecklades till en början normalt, men efter sprutan re-gredierade de. Vaccinet innehöll konserveringsmedlet thiomersal, etylkvicksilver, som är skadligare än metylkvicksilver eftersom det i större grad omvandlas till oorganiskt kvicksilver, som kroppen inte kan göra sig av med. Det ingick för övrigt i svininfluensavaccinet.

Amerikanska smittskyddsinstutet alarmerades till att ta fram forskning som frikände thiomersal med hjälp av forskningsfusk. Läkemedelsföretagen och hälsovårdsinstanserna ville undvika de skadestånd tobaksindustrin fick betala när man förlorade i rätten. Samtidigt som kvicksilver fasades ur en del vacciner utökades vaccinprogrammet med andra där det fanns eller så ersattes det av aluminium, som också är hjärnskadande. Eftersom autismen fortsatte att

öka, en orsak var den explosionsartade ökningen av strålning från mobiltelefoner och trådlösa nätverk, kunde industrin med hjälp av köpt forskning hävda att thiomersal är ofarligt. Nu är användningen så spridd att man inte kan få någon kontrollgrupp som inte utsatts för ämnet. En studie vid Harvard uppskattar att kostnaden för en autistisk person blir över 20 miljoner kronor under livstiden.

Födoämnesintolerans, som beror på att kroppen saknar en nedbrytande enzym eller att peptider från kasein, mjölkprotein och gluten passerar tarmväggen, eller födoämnesallergi, som beror på antikroppar, kan vara andra orsaker till autism. Genom uteslutning av ämnen får man testa sig fram.

Peptider, små proteinliknande molekyler från ofullständigt nedbruten gluten eller kasein kan passera tarmväggen och orsaka immunreaktioner också i andra organ, som hjärnan. Peptiderna har en morfinliknande effekt som kan ge begivenhet på mat som orsakar problemen. Opiatreceptorerna i tarmen reagerar på dem och orsakar förstoppning omväxlande med diarréer.

Autistiska barn har ofta en brist på matsmältningsenzymer som ger oförmåga att bryta ner stärkelse och sockerarter. Då sker en överväxt av skadliga bakterier och jästsvamp. Skador på tarmväggarna gör att gifter och

peptider kan passera ut i blodet. Kolhydratrik föda bör undvikas. Störda tarmfunktioner och ofta ensidig kost ger brist på näringsämnen. Autistiska barn har nedsatt immunförsvar. När inflammationerna då som oftast behandlas med antibiotika förvärras mag-tarmproblemen.

När celler utsätts för elektromagnetisk strålning bildas stressproteiner, som gör cellmembranen mer ogenomträngliga och minskar utsöndring av giftiga ämnen. Strålningen försämrar också immunförsvaret genom fria radikaler som skadar gener och cellmembran. Ofödda och barn bör inte utsättas för mobilstrålning och trådlösa nätverk i skolor borde inte finnas. Mikrovågsvärmning av vällingen förstör näringsvärde och bildar skadliga ämnen.

Signalöverföringen i kroppen sker främst elektromagnetiskt, inte med kemiska reaktioner. De är för långsamma. Med kvantmedicin kan frekvenser och fält påverkas. Skolmedicinen är fortfarande kvar i den mekaniska världsbild som skapades med Newton, men som naturvetenskapen övergett med kvantfysiken, skriver Harald Blomberg. Man behandlar symptom och tittar på delarna i stället för på helheten. De mediciner man erbjuder ger biverkningar. Ätminstone i USA är de den största dödsorsaken.

Hans Sternlycke